

Med obrtjo in industrijo

Delovno področje gradbenega podjetja Universal s sedežem na Glonarjevi ulici v KS Nove Poljane obsega prav posebno področje, namreč tisto, ki je za manjše obrtnike že prezahtevno in preveč zapleteno, povezano s preobsežnimi pripravami in tehničnim zaledjem, po drugi strani pa tisto, ki je za velika gradbena podjetja, katera so navadno ozko specializirana zaradi njihovega industrijskega načina gradnje, neprimerno in za kar nimajo tako vsestranskih strokovnjakov.

Univerzalovi delavci niso ozko specializirani, ampak odobro obvladajo svoje področje, tako zidarji kot mizarji, tesarji in drugi. Pravijo, da je pri Univerzalu vsak KV delavec svoj mojster. Tristopetdeset zaposlenih si reže kruh z različnimi gradnjami, rekonstrukcijami in novogradnjami, izvzete so stanovanjske ali kot pravi slikovito direktor Mirko Žargi, »delamo vse od zamenjave tesnila na stranišču do tovarne«. Najraje se ukvarjajo z novogradnjami in rekonstrukcijami, ki dajejo delo kjerkoli v Ljubljani in okolici.

Univerzal je edino ljubljansko gradbeno podjetje, ki ima obrate in delovišča samo v Ljubljani in ima kot tako tudi poseben pomen in so mu zaupana mnoga pomembna dela mestnega in občinskega značaja. Tako se bodo lotili prenovne stare Ljubljane, skrbeli bodo za brezhibnost komunalnih storitev in podobno, kar bo zagotavljalo redno in plansko delo, ne pa, da bi čakali na licitacije.

Te dni hodijo pri Univerzalu še posebno vzravnano. Prejeli so namreč občinsko nagrado za dosežene uspehe pri podružbljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite ter za pripravljenost, požrtvovalnost in usposobljenost delavcev za opravljanje nalog na področju obrambe in zaščite. V delovni organizaciji dosledno uveljavljajo načelo, da je obrambna funkcija pravica in obveznost vseh delavcev. Komite za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito je dobil mesto, ki mu pripada, te-

koče je spremljal in ocenjeval obrambne priprave, koordiniral ukrepe in akcije tako v sami delovni organizaciji, kot v krajevnem in širšem merilu, kar je prišlo še posebej do izraza pri vaji »Ljubljana 80«. Obrambni načrt delovne organizacije omogoča učinkovit prehod v izredno stanje ter je usklajen z občinskim in krajevnim načrtom. Kot edina samo lokalna gradbena organizacija sestavlja občinsko enoto civilne zaščite za odstranjevanje ruševin, poleg tega pa zagotavlja tudi prevoze v okviru občinskega obrambnega načrta. Pripadniki enot so obiskovali pripravljalne tečaje in so za svoje delo izurjeni, ne manjka pa jim tudi ustreznih tehničnih sredstev.

Vsa leta svojega obstoja je gradbeno podjetje Univerzal vedno poslovalo pozitivno, prav tako lansko leto, čeprav je bila sezona za gradbeništvo izrazito neugodna. Začetek leta je bil z dolgo in ostro zimo hudo neprimeren za zunanja dela, vendar je dalo tudi prvo trimesečje ugodne rezultate.

Poprečni osebni dohodek zaposlenih je za prvo trimesečje kar soliden, 9.200 din, pri čemer je seveda treba misliti na zahtevnost del in vremenske razmere, v kakršnih delajo operativni delavci na terenu. Kljub temu pa se otepajo s podobnimi težavami kot druga gradbena podjetja.

Gradbeniki se že dolgo pritožujejo nad neustreznim delovnikom, ki izhaja iz neprimerne zakonodaje, ki ne priznava sezonskega dela v gradbeništvo. Tako še vedno velika večina delavcev v operativi

celo leto dela po osem ur dnevno, čeprav pozimi zaradi teme vsaj dve uri nimajo kaj početi, poleti pa bi lahko podaljšali delovnik za eno do dve uri. Žal pa podjetja, ki to poskušajo, naletijo na odpor in odhajanje delavcev.

Se vedno je preveč šušmarske mentalitete in mnogi gradbeni delavci, pravzaprav večinoma, popoldan še malo šušmari pri zasebnih graditeljih, kjer zaslužijo na uro dvakrat toliko, kot v podjetju za naduro; seveda izberejo ugodnejšo pot. Zakon take šušmarske skupine dopušča, delavci pa prihajajo zjutraj na delo zgarani in utrujeni. Marsikdo v službi samo počiva ter si nabira moči za popoldanski »fuš«.

Glede na trenutna naročila bi letos močno potrebovali dodatnih 50 delavcev, ki pa jih ne bodo dobili, razen če bi drugim gradbenim podjetjem tako hudo upadla konjunktura. Kar 80 odstotkov delavcev, ki so zaposleni v gradbeni operativi, prihaja iz drugih republik. Zanje je sicer dobro poskrbljeno, saj ima praktično vseh 170 samskih delavcev prostor v Univerzalovem samskem domu, vendar pa je fluktuacija še vedno prevelika. Med glavne vzroke bi lahko šteli n. pr. to, da mnogo delavcev pride na začasno delo z namenom, da bi v kratkem času čim več zaslužili, medtem pa si doma gradijo hišo ali kako drugače skrbijo za svoje bivanje. Ko hišo dogradijo, seveda odidejo. Mnogo delavcev pride kar tako, da malo prevedrijo, dokler si ne najdejo kakšnega boljšega dela in tako ostanejo samo nekaj mesecev. Po drugi strani pa imajo delavce, ki so pri hiši že deset, celo petnajst let.

Kljub raznim pomanjkljivostim pa je Univerzal s svojim delom tako na področju obrambnovarnostnih priprav kot tudi gospodarjenja svetla in posnemanja vreden kolektiv.

VITO KOMAC

Dobra evidenca – osnova za kadre

Volilni organi organizacij SZDL v občini nadaljujejo s pripravami na volitve 1982. Po oceni delovanja delegatov in delegacij v temeljnih organizacijah združenega dela in v ustreznem zboru skupščine občine je svet za razvijanje delegatskega in skupščinskega sistema pri občinski konferenci SZDL pripravil izhodišča za oceno delovanja delegacij v zboru krajevnih skupnosti skupščine občine.

Oceniti je potrebno položaj delegacij v krajevnih skupnostih, odgovornost delegatov za delo v skupščini, povezovanje delegacij v krajevnih skupnostih in širše, oblikovanje delovnega programa skupščine občine, ustreznost priprav na seje, povratno informiranje, usposabljanje delegatov in drugo. Na posvetu, 14. maja t. l., so o teh vprašanjih, poleg članov sveta, razpravljali predstavniki krajevnih konferenc SZDL in vodje delegacij za zbor krajevnih skupnosti.

Volilna komisija in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL sta na skupni seji 4. maja potrdila in dopolnila načela in merila za evidentiranje in kandidiranje ob volitvah 1982, ki so bila sprejeta že v pripravah na volitve 1978. Načela in merila so najpomembnejši del kadrovske politike, ki jih delovni ljudje in občani stalno preverjajo in dopolnjujejo, tudi zato, ker so za posamezne družbene funkcije potrebni poleg splošnih tudi posebni pogoji.

Posebno pozornost pa je volilna komisija posvetila enotnemu vodenju evidence evidentiranih možnih kandidatov v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih. Na pogovoru s predstavniki vseh osnovnih organizacij sindikata v TOZD so bile obravnavane naloge o pripravah na volitve 1982, z evidentičarji v krajevnih skupnostih pa tudi že opravljeni dogovori o vodenju kadrovske evidence.

Kadrovska evidenca je podlaga za odločanje delovnih ljudi o konkretnih kadrovskih rešitvah. Vsa organizirana samoupravna družbena okolja so zato dolžna s stalnim evidentiranjem delovnih ljudi in občanov in ustvarjanjem široke evidence o kadrih s podatki prispevati k demokratizaciji vsebine in metod kadrovske politike in njene učinkovitosti. Samo taka pot bo zagotavljala stalno izboljševanje kadrovske strukture, ustreznost evidentiranosti delavcev, mladih in žensk, opuščanje kampanjskega dela, ko z evidentiranjem začnemo takrat, ko človeka že potrebujemo, prevzemanje odgovornosti za kadrovske potrebe na vseh nivojih in drugo.

Podatki zadnjih volitev, ko smo evidentirali 15.349 delavcev in krajanov, izvolili pa 11.337 delegatov, opozarjajo na to, da bomo morali v pripravah na sedanje volitve naše dogovore o širjenju kadrovske baze tudi v praksi dosledneje uresničiti.

J. Š.

OB AKCIJI, KI NI BILA LE VAJA

Potapljači so več kot športniki

LJUBLJANA, 13. aprila – Množica na bregovih Ljubljane je takoj dala vedeti, da se v reki ali na njej nekaj dogaja. Utopljenec, samomorilec, naplavljen truplo ali kaj? No, bili so samo potapljači ljubljanskega društva za raziskavo morja, ki so se pač odločili za eno svojih vaj oziroma akcij zadnjo soboto.

Akcija, združena z vajo, je bila sestavljena iz iskanja in vlačanja predmetov iz reke, sistematičnega pregledovanja dna in očiščevanja; vaja pa iz treninga plavanja proti toku pa ob tem še opazovanja podvodja. Potapljači so tako obdelali dno Ljubljane od Tromostovja do Čevljarkega mostu.

»Voda Ljubljane se je neverjetno popravila, odkar so uredili kanalizacijo. Vidljivost je mnogo večja... še pred časom smo ob podobnih akcijah plavali dobesedno v fekalijah,« je povedal vodja skupine potapljačev Janez Svete.

V akciji je sodelovalo štirinajst ljudi, dvanajst jih je bilo v vodi, dva pa sta skrbela za koordinacijo. Iz dna reke so potegnili tri motorje, nekaj prometnih znakov, ki so jih objestneži v poznih nočnih urah zmetali v vodo, našli so nekaj klopi in miz izpred Zlate ladvice (te so razgrajali zmetali v reko sredi belega popol dneva, nato pa pobegnili), odkrili so kup litoželeznih umivalnikov še z napisom Leibach, skoraj nove štedilnike. Potapljači so naleteli še na kup

cevi gradbenih odrov, na strebičke Plečnikove ograje ob Ljubljani, našli so še nekaj mopedov, kroglo za met v daljino, kup kovanega denarja, pred gostiščem Petelin so v vodi odkrili steklenino in keramiko, s katero bi lahko opremili nov lokal. Med drugim so na dnu našli potapljači tudi kroglo in naboje, pa nekaj min in bomb iz druge svetovne vojne.

»Dobro, to je bila načrtovana akcija,« je povzel vodja reševalne akcije Svete, »na to se pripravimo, večkrat pa do potreb naše intervencije pride nenadoma.«

»No enkrat je treba iz vode potegniti ponesrečenca, samomorilec ali pa vsaj njegovo truplo, nenadoma smo šli na Zbiljsko jezero in se potopili v januarju pod led ter izpod njega izvlekli, žal mrtvega, sedemletnega dečka. Pri tem pa nam zakon prepoveduje nočno potapljanje ali podvodno snemanje oziroma moramo za vsako stvar dobiti posebno dovoljenje. To bi morali ukiniti... No, z delom smo dokazali, da naša panoga ni »snobovski šport«, ampak šport, ki je praktično dostopen vsakomur, ki pa

je tudi potreben in koristen. Tako smo navezali dobre stike s štabom civilne zaščite, ki nam je nabavil tudi kompresor za polnjenje jeklenk, pa z organi za notranje zadeve in reševalci.«

Društvo šteje okoli 300 članov in je med najštevilnejšimi in najaktivnejšimi v Jugoslaviji. Lani so člani organizirali evropsko prvenstvo v podvodni orientaciji in ga pripravili brezhibno, drugo leto pa se, že sedaj nestrpnost, pripravljajo na 30-letnico obstoja. Pravijo, da jo bodo proslavili z

vrsto tekmovanj, enkrat pa bodo za spremembo namesto požirka umazane Ljubljane ali vode iz Blejskega jezera srknili kozarec vina, zatrjujejo.

»Vse delamo na strogo amaterskih osnovah; če se kdo čuti kaj dolžnega, na primer komunala, naj vsotico nakaže na naš tekoči račun. Naj omenim, da se še kako motijo vsi tisti, ki na nas gledajo rahlo zviška, češ, Ljubljanci, pa potapljači. Zmoremo delati v bolj zahtevnih razmerah kot tisti na morju, saj obvladamo delo v deroči Savi ali pa v Blejskem jezeru, polnem mulja in blata, morje pa so prave počitnice – čista voda, lepe ribe, mir v globinah...« je bil kar rahlo hud vodja Svete.

MARJAN SKUMAVC

Ljubljanski potapljači med akcijo na Ljubljani